

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 9/2022-33

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpenej Kanisová & Kanis Advokátska kancelária s. r. o., Ďumbierska 3F, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Matúš Kanis, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 Co 5/2021-83 z 9. apríla 2021 a jeho vydaniu predchádzajúcemu postupu takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. júna 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na ochranu proti krutému, neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu podľa čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti a osobnej cti podľa čl. 19 ods. 1 ústavy, základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia a jeho vydaniu predchádzajúcim postupom. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a súčasne žiada, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadostučinenie v sume 2 000 eur a náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 16 C 17/2021 domáhala nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým žiadala, aby súd uložil jej manželovi

██████████ (ďalej len „žalovaný“) povinnosť nevstupovať do bližšie špecifikovanej nehnuteľnosti (bytu) a zakázal mu priblížiť sa k sťažovateľke na vzdialenosť menšiu ako 5 metrov.

3. Uznesením č. k. 16 C 17/2021-37 z 5. februára 2021 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) okresný súd návrhu sťažovateľky vyhovel a podľa § 325 ods. 2 písm. e) a h) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) nariadil neodkladné opatrenie, ktorým žalovanému uložil povinnosť nevstupovať do bližšie špecifikovanej nehnuteľnosti (bytu) a zakázal mu približovať sa k sťažovateľke na vzdialenosť menšiu ako 5 metrov. Ďalším výrokom uložil sťažovateľke povinnosť podať v lehote 30 dní od nadobudnutia právoplatnosti uznesenia žalobu vo veci samej podľa § 146 ods. 2 Občianskeho zákonníka a priznal jej proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

3.1. V odôvodnení uviedol, že sťažovateľka dostatočným spôsobom osvedčila zákonné predpoklady na nariadenie neodkladného opatrenia v zmysle § 325 ods. 1 CSP. Vychádzajúc zo skutkových tvrdení sťažovateľky a z ňou predložených listinných dôkazov (lekárske potvrdenie, lekárska správa, čestné vyhlásenie sestry sťažovateľky, prepis rozhovoru z mediačného sedenia), okresný súd považoval za preukázané, že žalovaný sa 30. decembra 2020 dopustil voči sťažovateľke v ich spoločnom byte fyzického násillia s cieľom zmocniť sa jej mobilného telefónu, v dôsledku čoho sťažovateľka utrpela viaceré zranenia (pomliaždeniny v oblasti hrudníka, hematóm v okolí ľavého oka a opuchnuté zápästie). Uvedeným konaním žalovaného tak podľa názoru okresného súdu došlo k zásahu do telesnej integrity sťažovateľky a taktiež do duševnej integrity ich maloletých detí, ktoré boli pri predmetnom incidente prítomné. Už predchádzajúce správanie žalovaného a obsah jeho sms správ adresovaných sťažovateľke v rokoch 2018 a 2019 podľa okresného súdu naznačuje určitú formu psychického násillia, preto okresný súd považoval za potrebné nariadiť neodkladné opatrenie podľa § 325 ods. 2 písm. e) a h) CSP ako preventívne riešenie fyzického a psychického násillia zo strany žalovaného, ktoré smeruje k ochrane telesnej a duševnej integrity sťažovateľky. V zhode s § 336 ods. 1 CSP uložil sťažovateľke povinnosť podať v lehote 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti uznesenia žalobu vo veci samej o obmedzenie, resp. vylúčenie žalovaného z užívania predmetnej nehnuteľnosti.

4. O odvolaní žalovaného rozhodol krajský súd napadnutým uznesením, ktorým uznesenie okresného súdu podľa § 388 CSP zmenil tak, že návrh sťažovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia v celom rozsahu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

4.1. Krajský súd sa nestotožnil s právnym záverom okresného súdu o splnení podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia, keď skonštatoval, že sťažovateľka neosvedčila potrebu bezodkladnej úpravy pomerov medzi stranami sporu vyplývajúcej z tvrdeného fyzického a psychického násillia dlhodobo páchaného žalovaným. Listinné dôkazy predložené sťažovateľkou nesvedčia podľa názoru krajského súdu o tom, že správanie žalovaného voči sťažovateľke nadobudlo intenzitu fyzického, resp. psychického násillia, pričom len narušený manželský vzťah nemôže byť dôvodom na taký výnimočný zásah, akým je nariadenie neodkladného opatrenia. Okresnému súdu vytkol, že neodkladné opatrenie nariadil len na základe jediného listinného dôkazu predloženého sťažovateľkou, ktorý síce potvrdzuje hádku a fyzický konflikt z 30. decembra 2020, ktorý napokon nepoprel ani žalovaný, avšak ktorý podľa krajského súdu nepreukazuje dlhodobé (fyzické či psychické) násillie zo strany žalovaného v miere odôvodňujúcej zásah do jeho základných práv garantovaných ústavou. Vo vzťahu k predmetnému incidentu krajský súd poukázal

taktiež na lekárske potvrdenie predložené žalovaným preukazujúce zranenia, ktoré utrpel po tomto konflikte so sťažovateľkou (hryzné rany, oškreniny), a dodal, že sťažovateľka bez zrejmeého dôvodu podala návrh na nariadenie neodkladného opatrenia až 4. februára 2021, t. j. viac ako mesiac po tom, čo ku danému incidentu došlo. Obsah vzájomnej sms komunikácie z rokov 2018 a 2019 predložený sťažovateľkou svedčí podľa odvolacieho súdu len o rozvrate manželstva strán sporu a ich vzájomnej animozite, no nepreukazuje násilné správanie žalovaného. Na základe uvedeného dospel krajský súd k záveru o vecnej nesprávnosti rozhodnutia okresného súdu, ktorým bola žalovanému bez časového obmedzenia uložená povinnosť nevstupovať do nehnuteľnosti patriacej do bezpodielového spoluvlastníctva strán sporu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka ústavnú sťažnosť, v ktorej po podrobnom popise skutkových okolností uvedených v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a priebehu konania argumentuje, že:

- a) krajský súd jej neumožnil vyjadriť sa k odvolaniu žalovaného, čím jej bola odňatá možnosť reagovať na nepravdivé skutočnosti ním uvádzané a akýmkoľvek spôsobom participovať na odvolacom konaní, čo nemožno považovať za primerané a rešpektujúce jej základné práva;
- b) krajský súd si osvojil len tvrdenia žalovaného prezentované v podanom odvolaní bez toho, aby ich žalovaný podporil relevantným dôkazom, pričom prehliadol dôkazy predložené sťažovateľkou a nevysporiadal sa s nimi riadne a v spojitosti s inými dôkazmi;
- c) považuje za „neprijateľné“ tvrdenie krajského súdu obsiahnuté v odôvodnení napadnutého uznesenia, podľa ktorého zo strany žalovaného nedochádzalo voči jej osobe k žiadnemu násiliu. Sťažovateľka totiž v konaní predložila viacero relevantných dôkazov preukazujúcich tak fyzické, ako aj psychické násilie, ktorého sa dopúšťal žalovaný, pričom o fyzickom násilí svedčí práve incident z 30. decembra 2020, v dôsledku ktorého sťažovateľka utrpela viaceré zranenia a škodu na majetku v podobe zničeného mobilného telefónu, čo potvrdzujú lekárske správy, ako aj ňou predložené fotografie. Dlhodobé psychické násilie zo strany žalovaného vyplýva z predloženej vzájomnej sms komunikácie, ktorej obsahom sú opakované vyhrážky, ponižovanie a dehonosťovanie jej osoby;
- d) právny názor krajského súdu, že preukázané násilie, ktoré tvorí základ pre nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 325 ods. 2 písm. e) CSP, musí mať dlhotrvajúci charakter, považuje za nesprávny a bez opory v akomkoľvek právnom predpise. Rovnako ani skutočnosť, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia podala až s určitým časovým odstupom po fyzickom útoku žalovaného, jej nemôže byť ako obeti domáceho násillia na ťarchu, pričom ide o „výrazne obsolétny názor a nahliadanie na problematiku páchania násillia na ženách“. Takéto závery krajského súdu je potrebné podľa sťažovateľky vyhodnotiť ako neakceptovateľné a neospravedlňiteľné;
- e) v konaní dostatočne osvedčila fyzické a psychické násilie spôsobované žalovaným, pričom krajskému súdu vytyka bagatelizovanie problematiky domáceho násillia a označovanie „brutálnych“ útokov zo strany žalovaného len za prejavy vzájomnej animozity a manželských rozporov strán sporu.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie:

6. Ústavný súd hneď v úvode považuje za potrebné zdôrazniť, že nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom (I. ÚS 31/05) a v zásade nemá právomoc preskúmavať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí. Kompetenciou ústavného súdu je v prípadoch napadnutia rozhodnutí všeobecných súdov kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem a postupu, ktorý im predchádzal, so základnými právami. Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, čím by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (IV. ÚS 43/04).

7. Z hľadiska sťažovateľkou uplatnenej argumentácie je aj v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia pri tvrdenom domácom násilí, ktorého účelom je eliminovať kontakt páchatel'a domáceho násillia alebo osoby podozrivej z takéhoto skutku s jeho obeťou, potrebné akcentovať, že posudzovanie podmienok na vydanie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy), pretože tieto závisia od konkrétnych okolností toho-ktorého prípadu. Ústavný súd meritorne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o vydaní neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (m. m. I. ÚS 542/2020).

8. Bez ohľadu na uvedené však aj v konaní o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Rozhodnutie o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia musí mať rovnako ako iné rozhodnutia predovšetkým zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené (m. m. IV. ÚS 136/2014, IV. ÚS 332/2018, II. ÚS 427/2020). Všeobecný súd je povinný pri rozhodovaní o neodkladných opatreniach poskytnúť ochranu nielen tomu, kto sa vydania takého opatrenia domáha, ale v rámci ústavných pravidiel tiež tomu, proti komu návrh smeruje (m. m. IV. ÚS 257/2010).

9. Z napísaného tak vyplýva, že povaha neodkladného opatrenia síce vedie ústavný súd k určitej zdržanlivosti, nevylučuje však, že i v predmetnom konaní môže dôjsť k porušeniu práv účastníkov konania, ktoré dosahuje ústavnoprávnu intenzitu.

10. Ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľky z hľadiska právomocí daných mu ústavou, t. j. z pozície súdneho orgánu ochrany ústavnosti, pričom pochybenie majúce intenzitu porušenia označeného práva na spravodlivé súdne konanie v posudzovanej veci neidentifikoval.

11. Po oboznámení sa s relevantnou časťou odôvodnenia namietaného uznesenia krajského súdu ústavný súd nezistil žiadny dôvod, pre ktorý by mohla vzniknúť pochybnosť o jeho ústavnej konformite. Z dôvodov obsiahnutých v napadnutom uznesení vyplýva, že krajský súd sa, vychádzajúc z rovnakého skutkového stavu ako okresný súd, nestotožnil s právnym záverom okresného súdu o potrebe nariadenia neodkladného opatrenia, pričom zrozumiteľne a bez zjavných logických protirečení vysvetlil dôvody, ktorého ho k predmetnému opačnému záveru viedli. Podľa názoru krajského súdu nebolo dôvodné vyhovieť návrhu sťažovateľky, ktorá neosvedčila svoje tvrdenia o fyzickom a psychickom násilí páchanom žalovaným, resp. skutkové tvrdenia, a ňou predložené dôkazy nebolo možné považovať za také závažné, aby odôvodňovali nariadenie navrhovaného neodkladného opatrenia. Krajský súd v tomto smere uviedol, že incident z 30. decembra 2020 nepochybne preukazuje fyzický konflikt strán sporu a napadnutie, po ktorom zranenia a potrebu lekárskeho ošetrovania dokladovali tak sťažovateľka, ako aj žalovaný, avšak len potvrdenie o tomto incidente podľa krajského súdu nepostačuje na obmedzenie základných práv žalovaného a jeho vylúčenie z užívania nehnuteľnosti, ktorej je bezpodielovým spoluvlastníkom. Rovnako vulgárne výrazy adresované sťažovateľke v rámci vzájomnej sms komunikácie krajský súd nevyhodnotil ako dôkaz o násilnom správaní žalovaného, ale len svedčiaci o dlhodobom vyhrotenom vzájomnom vzťahu strán sporu a rozvrate ich manželstva.

12. Napriek tomu, že nemožno súhlasiť s konštatovaním krajského súdu, že neodkladné opatrenie podľa § 325 ods. 2 písm. e), resp. f) CSP je možné nariadiť len v prípade osvedčenia dlhotrvajúceho násillia (bod 23 napadnutého uznesenia), keďže násillím môže byť nepochybne aj jednorazový fyzický atak závažnej intenzity (pozri napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 MCdo 10/2012 z 15. októbra 2012), podstatným v prerokúvanej veci bolo, že krajský súd svoj odlišný právny názor o osvedčení naliehavosti nariadenia neodkladného opatrenia relevantným a primeraným spôsobom zdôvodnil. Právne závery krajského súdu vychádzajú z individuálnych okolností daného prípadu, pričom nie je možné prisvedčiť námietke sťažovateľky, že krajský súd rozhodol len na základe argumentov žalovaného obsiahnutých v podanom odvolaní a nezohľadnil dôkazy ňou predložené, pretože krajský súd práve listiny poskytnuté sťažovateľkou (na rozdiel od okresného súdu) nepovažoval za dôkazy dostatočne osvedčujúce naliehavosť dočasnej úpravy pomerov. V tejto súvislosti je potrebné opätovne zdôrazniť, že do vyhodnotenia dôvodnosti (ne)nariadenia neodkladného opatrenia, ktoré je založené primárne na skutkových otázkach, nie je ústavný súd zásadne oprávnený zasahovať alebo právny názor všeobecného súdu nahrádzať svojím uvážením, ak nezistí také závažné výnimočné okolnosti svedčiacie o procesnom excese, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (II. ÚS 281/2021).

13. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie namietaného uznesenia krajského súdu zodpovedá tomu, že ide o rozhodnutie predbežnej povahy o neodkladnom opatrení navyše vydané v maximálne zrýchlenom konaní (§ 328 ods. 2 v spojení s § 378 ods. 1 CSP). Ústavný súd ho považuje za vnútorne konzistentné, zrozumiteľné a reagujúce na všetky skutočnosti významné pre posúdenie splnenia zákonných predpokladov na vydanie neodkladného opatrenia, pričom ani prezentovaná sťažnostná argumentácia sťažovateľky nie je spôsobilá spochybniť jeho ústavnú udržateľnosť. Zohľadňujúc osobitnú povahu inštitútu neodkladného opatrenia a tomu

zodpovedajúci zjednodušený a zrýchlený procesný postup a rozhodovanie konajúcich súdov, ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie nenesie známky svojvôle a z ústavného hľadiska je udržateľné a akceptovateľné.

14. Porušenie práva na spravodlivé súdne konanie spočíva podľa sťažovateľky taktiež v postupe krajského súdu, ktorý jej neumožnil vyjadriť sa k odvolaniu žalovaného proti uzneseniu okresného súdu a aktívne sa tak zúčastniť odvolacieho konania.

15. Úlohou ústavného súdu bolo preto posúdiť, či nedoručenie odvolania žalovaného na vyjadrenie sťažovateľke predstavuje procesné pochybenie majúce za následok porušenie zásady kontradiktórnosti konania podľa pravidla *audiatur et altera pars* (nech sa vypočuje aj druhá strana) ako jednej zo zložiek spravodlivého súdneho procesu. V každom jednotlivom prípade je totiž vždy potrebné zvážiť povahu a intenzitu porušenia procesných pravidiel, a teda či uvedené predstavuje zásah dosahujúci ústavnoprávnu intenzitu.

16. Ústavný súd v tejto súvislosti považuje za potrebné poukázať na zákonné ustanovenia Civilného sporového poriadku regulujúce doručovanie jednotlivých podaní strán a rozhodnutí vydaných v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia.

17. Podľa § 329 ods. 1 CSP súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Ak rozhoduje odvolací súd o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia, umožní sa protistrane vyjadriť k odvolaniu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

18. Podľa § 331 ods. 1 CSP návrh na nariadenie neodkladného opatrenia doručí súd ostatným stranám až spolu s uznesením, ktorým bolo neodkladné opatrenie nariadené. Ak bol návrh na jeho nariadenie odmietnutý alebo zamietnutý, uznesenie o jeho odmietnutí alebo zamietnutí ani prípadné odvolanie navrhovateľa súd ostatným stranám nedoručuje; uznesenie odvolacieho súdu im doručí, len ak ním bolo neodkladné opatrenie nariadené.

19. Z citovaných ustanovení Civilného sporového poriadku vyplýva, že v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa uplatňujú osobitné pravidlá pre doručovanie, ktoré predstavujú zásadný odklon od všeobecnej úpravy doručovania súdnych rozhodnutí a žaloby, resp. návrhu na začatie konania.

19.1. V prípade ak súd návrhu vyhovie, doručí ho protistrane najskôr až spolu s uznesením, ktorým o tomto návrhu rozhodol z dôvodu, aby nedošlo k zmareniu samotného účelu neodkladného opatrenia. Pokiaľ podá osoba, proti ktorej návrh smeruje, včas odvolanie, súd prvej inštancie ho doručí ostatným subjektom. Keďže spravidla nejde o odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej, súd prvej inštancie na vyjadrenie k odvolaniu nevyzýva a neurčuje na tento úkon ani žiadnu lehotu podľa § 373 ods. 3 CSP. Po doručení odvolania ostatným stranám bezodkladne predloží vec odvolaciemu súdu v zmysle § 377 CSP. Ustanovenie § 374 CSP o úkonoch súdu prvej inštancie v odvolacom konaní sa nepoužije.

19.2. Ak súd prvej inštancie návrh odmietne alebo zamietne, uznesenie doručí iba navrhovateľovi. Pokiaľ navrhovateľ podá proti takému uzneseniu odvolanie, súd prvej inštancie ho nedoručuje ostatným stranám sporu a po realizovaní úkonov v zmysle § 373 ods. 1 a 2 CSP (odstraňovanie väd odvolania a vyrubenie súdneho poplatku) predloží vec odvolaciemu súdu. Po predložení veci odvolaciemu súdu sa uplatní špeciálne ustanovenie druhej vety § 329 ods. 1 CSP, ktoré je prejavom

princípu rovnosti sporových strán a najmä proporcionality pri obmedzovaní procesných práv protistrany v záujme dosiahnutia účelu, ktorý navrhovateľ svojím návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia sleduje (bližšie pozri *Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková J., Tomašovič, M. a kol.* Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 1126 a 1127).

20. Z obsahu pripojeného súdneho spisu okresného súdu sa ústavný súd presvedčil, že konajúce súdy postupovali presne v zmysle citovaných zákonných ustanovení Civilného sporového poriadku, keď odvolanie žalovaného okresný súd prípisom z 8. apríla 2021 odoslal právnemu zástupcovi sťažovateľky na vedomie a následne bezodkladne 9. apríla 2021 predložil spis odvolaciemu súdu, ktorý v ten istý deň rozhodol namietaným uznesením. Z údajov na elektronickej doručenke vyplýva, že odvolanie žalovaného bolo právnemu zástupcovi sťažovateľky účinne doručené 23. apríla 2021.

21. Ústavný súd si je plne vedomý, že podstatou kontradiktórnosti je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné právo predložiť argumenty a reagovať na protiargumenty protistrany. Osobitne to platí o sporových konaniach, v ktorých stoja proti sebe žalobca a žalovaný a v ktorých sa v celom rozsahu uplatňuje kontradiktórnosť konania (napr. IV. ÚS 147/04, IV. ÚS 42/09, I. ÚS 284/2016, tiež pozri napr. Nideröst-Huber proti Švajčiarsku z 18. 2. 1997, bod 24, Mantovanelli proti Francúzsku z 18. 3. 1997, bod 33, Milatová a ostatní proti Českej republike z 21. 6. 2005). Možnosť vyjadriť sa ku skutočnostiam, ktoré sú podkladom rozhodnutia, musia mať strany o to viac, ak vo veci neprebíha ústne pojednávanie (I. ÚS 155/2020).

22. V prerokúvanej veci je však podľa názoru ústavného súdu potrebné akcentovať tú podstatnú skutočnosť, že predmetom konania bolo rozhodovanie o návrhu sťažovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 325 ods. 2 písm. e) a h) CSP, ktorým sa domáhala, aby súd uložil žalovanému nevstupovať do ich spoločného bytu a nepribližovať sa k nej na určitú vzdialenosť. Ako sa už ústavný súd zmienil (bod 13), postup a rozhodovanie súdov v danom konaní podlieha maximálne zrýchlenému procesu, keďže konajúce súdy musia o takomto návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodnúť v lehote 24 hodín od jeho doručenia. Osobitne za situácie, ak bol žalovaný uznesením prvoinštančného súdu vylúčený z užívania bytu, ktorého je spolu so sťažovateľkou bezpodielovým spoluvlastníkom a ktorý je jeho obydľím, bolo by v rozpore s požiadavkou rýchlosti konania trvať na povinnosti konajúcich súdov doručovať podania nad rámec výslovnej zákonnej úpravy. Ústavný súd síce vo svojej konštantnej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že absencia explicitnej právnej úpravy na vytvorenie potrebného priestoru sporovým stranám na oboznámenie sa s podaniami protistrany a možnosť vyjadriť sa ešte automaticky neznamená, že princíp kontradiktórnosti sa neuplatňuje (pozri napr. IV. ÚS 371/2020, I. ÚS 105/2021), avšak v danom prípade boli podľa názoru ústavného súdu naplnené podmienky osobitného prístupu k tomuto konaniu o neodkladnom opatrení plynúce z extrémne krátkej lehoty stanovenej zákonom na prijatie rozhodnutia.

23. Rovnako aj Európsky súd pre ľudské práva pripúšťa, že vo výnimočných prípadoch, napríklad keď účinnosť neodkladného opatrenia závisí od rýchleho rozhodovacieho procesu, nemusí byť možné okamžite splniť všetky požiadavky plynúce z čl. 6 dohovoru. Za nevyhnutnú a neodňateľnú záruku považuje nezávislosť a nestrannosť súdu. Iné procesné záruky sa môžu uplatniť iba v rozsahu, ktorý je zlučiteľný s povahou a účelom neodkladného opatrenia (rozhodnutie vo veci

Micallef proti Malte z 15. 10. 2009, sťažnosť č. 17056/06, bod 86). Preto je potrebné preukázať, že vzhľadom na účel konania o neodkladnom opatrení v danom prípade nie je možné uplatniť jednu alebo viac konkrétnych procesných záruk bez toho, aby došlo k neprimeranému narušeniu cieľa, ktorý sa sleduje neodkladným opatrením (m. m. I. ÚS 155/2020).

24. Z obsahu namietaného uznesenia navyše vyplýva, že krajský súd pri svojom rozhodovaní posudzoval predovšetkým skutočnosti uvádzané sťažovateľkou v podanom návrhu a listinné dôkazy, ktorými osvedčovala potrebu nariadenia neodkladného opatrenia, pričom argumenty žalovaného uvádzané v jeho odvolaní (ktorými v podstate len potvrdil vyhrotený vzájomný vzťah so sťažovateľkou a predostrel vlastnú verziu incidentu z 30. decembra 2020) netvorili primárne podklad napadnutého rozhodnutia. Inak povedané, krajský súd založil svoje rozhodnutie na právnom názore, podľa ktorého neboli v danom prípade splnené podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia, pretože sťažovateľka svojím návrhom a predloženými dôkazmi neosvedčila potrebu dočasnej úpravy pomerov.

25. Po oboznámení sa so všetkými pre posúdenie veci podstatnými okolnosťami tak ústavný súd konštatuje, že zo strany konajúcich súdov plne realizujúcich § 329 ods. 1 a § 331 ods. 1 CSP bol vo vzťahu k sťažovateľke zachovaný koncept spravodlivého procesu.

26. Ústavný súd si uvedomuje citlivosť posudzovania daného prípadu z dôvodu prednesených tvrdení sťažovateľky o fyzickom a psychickom násilí zo strany jej manžela (žalovaného), avšak v danom prípade nezistil nič, čo by nasvedčovalo tomu, že napadnutým uznesením a postupom krajského súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy:

27. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta aj porušenie základného práva garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy, avšak bez toho, aby špecifikovala, ktoré z jednotlivých práv zaručených týmto článkom malo byť napadnutým uznesením krajského súdu porušené. Článkom 48 ods. 2 ústavy sa totiž priznávajú štyri základné procesné práva, a to (i) základné právo na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania, (ii) základné právo na verejné prerokovanie svojej veci; (iii) základné právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom; (iv) základné právo na prerokovanie svojej veci bez zbytočných prietáhov.

28. Vo vzťahu k predmetnému základnému právu pritom sťažovateľka nepredniesla žiadnu osobitnú argumentáciu, ale jeho porušenie vyvodzuje rovnako ako v prípade namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie iba zo skutočnosti, že v odvolacom konaní jej nebolo umožnené vyjadriť sa k odvolaniu žalovaného. O uvedenom svedčí aj formulácia petitu ústavnej sťažnosti, v ktorom sťažovateľka označuje čl. 48 ods. 2 ústavy ako „*právo na spravodlivý súdny proces*“. Dôvody, na základe ktorých bol prijatý záver, že k zásahu do práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie (podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) nedošlo a ústavná sťažnosť bola preto v tejto časti vyhodnotená ako zjavne neopodstatnená, už ústavný súd v predchádzajúcej časti tohto uznesenia podrobne vysvetlil. V tejto časti preto odmietol ústavnú

sťažnosť pre nesplnenie náležitostí ustanovených zákonom podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

III.3. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 16 ods. 2 ústavy, čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 3 dohovoru:

29. Pokiaľ ide o porušenie základných práv podľa čl. 16 ods. 2 ústavy, podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 3 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ústavný súd vníma nerozlučnú spätosť argumentácie sťažovateľky vo vzťahu k týmto článkom ústavy a dohovoru s nosnou argumentáciou porušenia jej práva na spravodlivý súdny proces (III. ÚS 326/2020). Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a taktiež aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti, odmietnutie časti ústavnej sťažnosti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie základných práv podľa čl. 16 ods. 2, čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 3 dohovoru, je nevyhnutným dôsledkom vyplývajúcim zo vzájomného vzťahu medzi právami hmotnoprávneho charakteru a ústavnoprocenými princípmi z perspektívy ich možného porušenia (napr. II. ÚS 78/05).

30. Len pre úplnosť ústavný súd zdôrazňuje záver krajského súdu, že sťažovateľka neosvedčila zákonom predpokladané násilie takej intenzity zo strany žalovaného, ktoré by odôvodňovalo vyhoviecie jej návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. To bolo „*vstupnou bránou*“ aj pre poskytnutie ochrany označeným hmotným právam sťažovateľky (obdobne IV. ÚS 382/2021).

31. Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

32. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 12. januára 2022

Miloš Maďar
predseda senátu